

روایتی روان و دقیق از آیین ذن

علی شریحیخس

بررسی تأثیرات ذن در فرهنگ و هنر پرداخته و دارای بخش‌هایی مقایسه‌ای است. در پایان کتاب ضمیمه‌ای تحت عنوان مکتب شمالی ذن چینی به مطالب کتاب افزوده شده است. متعاقب آن ضمیمه‌های مرسوم از قبیل فهرست واژگان و منابع و... آمده است.

این کتاب به همراه جلد دوم آن که پیرامون تاریخ ذن در ژاپن است از برجسته‌ترین متون معاصر در زمینه تحقیقات بودایی محسوب شده و در میان کتاب‌های ارائه

شده پیرامون ذن از منابع ارزشمند دوران معاصر است. گفتنی است که پروفیسور مک ری که خود از شاگردان شاخص دومولین است نسخه‌ای از این کتاب را به کتابخانه مؤسسه گفت‌وگوی ادیان اهدا کرده است.

عناوین برخی از آثار دومولین به این شرح است:

1. Geschichte des Zen Buddhismus, Vol. 2: Japan. Bern: Francke Verlag, 1985

2. Zen Buddhism-A History (Vol. 1): India and China. Trans. by James Heisig and Paul Knitter. New York: Macmillan, 1988.

3. Yoshida Sh3in (in Japanese). Tokyo : Nansisha , 1988

4. Jinsei to ai [On human life and love, in Japanese] (edited by Tatsumi Toyohiko). Tokyo: Nans sha, 1989

5. Zen Buddhism-A History (Vol. 2): Japan. Trans. by James Heisig and Paul Knitter. New York: Macmillan, 1990.

6. Zen im 20. Jahrhundert. München: Ksel Verlag, 1990.

7. Dgen Zen: Kleine Schriften der S?I? Schule. Zürich/München: Theseus Verlag, 1990.

8. Begegnung mit dem Buddhismus: Eine Einführung (Revised edition). Freiburg im Breisgau: Herder Verlag (Herder Taschenbuch 1732), 1991.

9. Zen Buddhism in the 20th Century. Trans. by Joseph O'Leary. New York/Tokyo: Weatherhill, 1992.

10. Understanding Buddhism: Key Themes. Trans. and adapted from the German by Joseph O'Leary. New York/Tokyo: Weatherhill, 1994.

11. Zen Buddhism-A History (Vol. 1): India and China (Second edition, "With a New Supplement on The Northern School of Chinese Zen"). New York: Macmillan, 1994yp.

12. Spiritualitet des Buddhismus: Einheit in lebendiger Vielfalt. Mainz: Matthias Grünewald Verlag, 1995

چهار بخش است.

بخش اول به زندگی بودا و نقش ذن آغازین در تکامل شخصیتی بودا و انتقال آموزه‌هایش می‌پردازد. بخش دوم به بررسی نقش یوگا و تأثیر آن بر مکتب ذن اشاره داشته و به ریشه‌یابی در این زمینه پرداخته است. بخش سوم معرفی نامه مکتب مهاییانه و عناصر سازنده آن بوده و بخش چهارم به بررسی سوتراهای مهاییانه و ذن ارتباط دارد.

فصل دوم کتاب که به بررسی شکوفایی و اصول ذن در چین پرداخته، دارای نه بخش است که در امتداد بخش‌های فصل قبلی آمده‌اند. بخش اول این فصل با همان بخش پنجم کتاب به بررسی تاریخ اندیشه‌های بودایی در چین می‌پردازد. بخش ششم تحت عنوان دوران آغازین، به معرفی بودیدارما^۸ پایه‌گذار ذن در چین و نقش او در تاریخ ذن اشاره دارد. بخش هفتم به تقسیم روند فکری ذن به دو فرقه شمالی و جنوبی در چین می‌پردازد و به ذکر جزئیات فلسفی هر منطقه اشاره می‌کند.

بخش هشتم به معرفی و کنکاش متون باستانی ملقب به ششمین پیشوای ذن هوئی ننگ^۹ که از متون بسیار ارزشمند و پایه‌ای فلسفه ذن محسوب می‌شوند پرداخته و معارفه‌ای بر مباحث بی‌ذهنی در ذن و طبیعت بودایی است.

بخش نهم به حرکت‌ها و سیر جنبش‌های فلسفی ذن پس از دوران هوئی ننگ و زایش مکتب و جریانات ذهنی دوران بعد از او اشاره داشته و پیرامون زندگی رهبانی پیروان طریقت ذن معارفه‌ای را به میان می‌آورد.

بخش دهم معارفه‌ای است بر زندگی و اندیشه‌های لین چی^{۱۰}. بخش یازدهم با عنوان معارفه پنج منزلگاه به بررسی پنج خط فکری در این مبحث می‌پردازد. بخش دوازدهم به شکوفایی و بالندگی ذن در زمان دودمان سونگ^{۱۱} اشاره دارد و نیز به بررسی روند شکل‌گیری و فلسفه و مفاهیم کوان^{۱۲} در مکتب ذن پرداخته است. بخش سیزدهم با عنوان توسعه در جامعه و فرهنگ به



Zen Buddhism: A History INDIA AND CHINA



هینریش دومولین^۱ (۱۹۰۵ تا ۱۹۹۵) معروف به پدر دومولین از محققان و نویسندگان برجسته در زمینه آیین بودا و خصوصاً مکتب ذن بودایی محسوب می‌شود. وی از اساتید ممتاز دانشگاه سوفیا^۲ در توکیو بود و مؤسسه تحقیقاتی ادیان خاور دور را در آنجا بنا نهاد. وی همچنین در سمت مدیریت و ریاست مؤسسه نان دان^۳ (مرکز تحقیقات ادیان و فرهنگ) در ژاپن، خدمات بسیاری را به جامعه محققین و دین پژوهان و شرق شناسان ارائه داد. علاقه و پشتکار عمیق وی به مکتب ذن بودایی، وی را بر آن داشت تا در دوران تحقیقات خود به چاپ کتاب‌ها و مقالات بسیار ارزشمندی همت گمارد که امروزه تألیفات او از منابع برجسته و ممتاز جهان در زمینه مکتب ذن محسوب می‌شوند. از تألیفات بسیار مشهور این استاد برجسته می‌توان به کتاب تاریخ ذن بودیسم (Zen Buddhism : A History) اشاره داشت. هرچند که این کتاب در حدود سی سال قبل برای اولین بار به چاپ رسید اما بارها مورد تجدید چاپ قرار گرفت و گاه ضمیمه‌هایی به آن افزوده شد. این کتاب در دو جلد انتشار یافته است. جلد اول آن پیرامون ذن بودیسم در هند و چین است و دومین جلد کتاب به تاریخ ذن بودیسم در ژاپن می‌پردازد. این مقاله در ابتدا به شرحی مختصر پیرامون جلد نخست این کتاب پرداخته و در پایان کتابشناسی پدر دومولین ارائه خواهد شد.

آخرین چاپ کتاب تاریخ ذن بودیسم (هند و چین) در سپتامبر ۲۰۰۵ از سوی انتشارات World Wisdom در ۳۸۷ صفحه به چاپ رسید. این کتاب با ترجمه جی دبلیو. هی سیگ^۴ و "پاول نیتز"^۵ به زبان انگلیسی بوده و "جان مک ری"^۶ و "ویکتور سوگن هوری"^۷ مقدمه و اضافات تازه‌ای را به آن افزوده‌اند. این کتاب در دو فصل نگارش یافته است. فصل اول که به بررسی تاریخ ذن بودیسم و بن‌شناسی آن در هند اختصاص دارد، شامل

پی نوشت ها :

- 1- Heinrich Dumoulin
- 2- Sophia University
- 3- Nanzan
- 4- J.W Heisig
- 5- Paul Knitter
- 6- John R.McRae
- 7- Victor Sogen Hori

- 8- Mahayana
- 9- Sutra
- 10- Bodhidharma
- 11- Hui Neng
- 12- Lin Chi
- 13- Sung
- 14- Koan